

ภาษาคืออะไร

ภาษา คือ เสียงพูดหรือตัวเขียนที่มีระเบียบและมีความหมาย ซึ่งมนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความต้องการและใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน

ภาษาทุกภาษาจะประกอบด้วยเสียงและความหมายซึ่งมีการใช้เป็นระบบระเบียบ คือ มีการใช้อย่างมีระเบียบแบบแผนหรือมีกฎเกณฑ์ แต่กฎเกณฑ์หรือหลักของภาษาไม่ตายตัวเหมือนกฎทางวิทยาศาสตร์ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจึงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย

ระบบในภาษานี้เราแบ่งได้เป็น ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ ระบบเสียงจะหมายความว่าในแต่ละภาษาจะมีเสียงที่ใช้สื่อความหมายอยู่จำกัด คือเราสามารถนับจำนวนเสียงที่ว่ามีได้ เช่น ภาษาไทยมีเสียงพยัญชนะ 20 เสียง แต่มีรูปพยัญชนะ 44 รูป เสียงสระมี 32 เสียง แต่มีรูปสระเพียง 21 รูป เสียงวรรณยุกต์มี 5 เสียง แต่มีรูปวรรณยุกต์ 4 รูป เสียงต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกนำมาจัดระเบียบในการใช้แตกต่างกันออกไปอีก เช่น เสียงพยัญชนะ 20 เสียงนี้จะเป็นเสียงพยัญชนะต้นได้ทั้ง 20 เสียง แต่จะเป็นเสียงพยัญชนะท้าย (พยัญชนะตัวสะกด) ได้เพียง 8 เสียงเท่านั้น จำนวนเสียงที่ว่ามีถ้าเราเอาเสียงที่ใช้สื่อความหมายได้ในแต่ละภาษารวมกันเราจะพบว่าเสียงที่มนุษย์สามารถเปล่งออกมาได้นั้นมีมากมายนับได้เป็นร้อยเสียง

แต่เสียงที่ใช้สื่อความหมายในแต่ละภาษาจะเลือกใช้เพียงไม่กี่สิบเสียงเท่านั้น เสียงเหล่านี้จะมารวมกันเกิดเป็นคำ คำในภาษามีอยู่เป็นจำนวนมากมาย คำเหล่านี้จะถูกนำมาเรียงกันเข้าตามระเบียบของภาษาเป็นประโยคใช้สื่อความหมายตามที่เราค้องการ เช่น ประโยคแมวกัดหนู ถ้าเรียงประโยคใหม่เป็น หนูกัดแมว ความหมายจะต่างกันออกไป แสดงว่าการเรียงคำในประโยคเป็นลักษณะที่สำคัญของภาษาไทย ถ้าเรียงคำต่างกัน ความหมายจะต่างออกไปด้วย

ภาษาพูดและภาษาเขียน

ในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารทำความเข้าใจกันนั้นเราอาจจะใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ภาษาพูดเป็นภาษาที่คนทั่วไปใช้พูดกัน ไม่ว่าคนนั้นจะมีการศึกษามากน้อยเพียงใดหรือไม่ได้รับการศึกษาเลยก็สามารถใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความหมายได้ ส่วนภาษาเขียนเป็นภาษาของคนที่ได้รับการศึกษาน้อยต้องอ่านออก เขียนได้ จึงจะใช้ภาษาเขียนได้ ภาษาเขียนเป็นภาษาที่ต้องกลั่นกรองมากกว่าภาษาพูดจะเขียนได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และความรู้ของผู้เขียน ภาษาเขียนจะเป็นสิ่งที่คงทนถาวรสามารถบันทึกไว้เป็นหลักฐานให้ศึกษาค้นคว้ากันได้ ภาษาพูดยังอาจแย้งย่อยออกได้เป็นภาษาถิ่น ภาษาสะแลง ภาษาของคนเฉพาะกลุ่ม และอื่น ๆ ได้อีก ส่วนภาษาเขียนแย้งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาษาเขียนแทนคำ (Logographic)

2. ภาษาเขียนแทนพยางค์ (Syllabic)

3. ภาษาเขียนแทนเสียง (Alphabetic)

ภาษาเขียนหรือที่ต่อไปนี้จะเรียกว่าตัวอักษรในสมัย

โบราณที่รู้จักกันนั้นแทนทั้งหมดเป็นอักษรแทนคำ (Logographic)

ส่วนตัวอักษรในปัจจุบันส่วนมากจะเป็นอักษรแทนเสียง (Alphabetic)

ที่เป็นอักษรแทนพยางค์ (Syllabic) ก็มีอยู่บ้าง

ตัวอักษรประเภทต่าง ๆ

ปัจจุบันเราแบ่งตัวอักษรออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ตัวอักษรแทนคำ¹ คือ สัญลักษณ์แต่ละตัวใช้แทนคำเป็นคำ ๆ ตัวอักษรที่เก่าแก่ที่สุดค้นพบที่ประเทศอียิปต์ มีชื่อเรียกว่าอักษรฮีโรกริฟฟิค มีอายุประมาณ 3,000 ก่อนคริสตกาล และพบตัวอักษรแทนคำชนิดอื่นตามส่วนต่าง ๆ ของโลกทั้งหมดถึง 7 ภาษา โดยมีอายุระหว่าง 3,000 - 1,000 ปี ก่อนคริสตกาล² เช่น ภาษาจีน ภาษาฮินดี ระบบอักษรแทนคำที่ยังใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบันมีภาษาจีนเพียงภาษาเดียว สาเหตุที่อักษรแทนคำไม่เป็นที่นิยมใช้เนื่องจากในภาษา

¹คำจะประกอบด้วยเสียงและความหมาย อักษรแทนคำก็คืออักษรที่แทนความหมายด้วย เมื่อเรารู้ตัวอักษรเราจะเข้าใจความหมายของคำนั้นทันที

²Julia S. Falk, Linguistics and Language, 1973, p.123

หนึ่ง ๆ มีค่าอยู่เป็นจำนวนมาก ตัวอักษรแทนค่าจึงมีจำนวนมากตามไป
ด้วย ผู้ใช้อักษรแทนค่าจะต้องใช้ความพยายามในการจำสัญลักษณ์
หนึ่งตัวต่อค่าหนึ่งค่า ทำให้ยากในการศึกษามาก ตัวอักษรในสมัยโบราณ
ที่เคยเป็นอักษรแทนค่าในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นอักษรแทนเสียง เช่น
ภาษาฮินดี หรือที่ปัจจุบันเปลี่ยนอักษรแทนพยางค์ เช่น ภาษาญี่ปุ่น

2. ตัวอักษรแทนพยางค์ คือ สัญลักษณ์แต่ละตัวใช้แทน
เสียงของหนึ่งพยางค์¹ ในสมัยโบราณเมื่อเวลาผ่านไปก็มีการคัด
แปลงตัวอักษรแทนค่า เพื่อให้ใช้เขียนได้ง่ายขึ้นโดยพัฒนาเป็นอักษร
แทนพยางค์ ทำให้มีสัญลักษณ์ลดน้อยลง เช่น ในราว 2,000 ปี
ก่อนคริสตกาล ตัวอักษรสุเมเรียนซึ่งมีอักษรภาพอยู่ประมาณ 2,000 ตัว
ได้รับการปรับปรุงแล้วเหลือเป็นอักษรภาพ 600 ตัว และมีอักษรแทน
พยางค์อีก 100 ตัว จนกระทั่งถึงสมัยของพวกอัคราเคียน ซึ่งปกครอง
ดินแดนต่อจากพวกสุเมเรียน พวกอัคราเคียนใช้อักษรแทนพยางค์ของ
พวกสุเมเรียน แต่ไม่ใช้อักษรแทนค่าอีกต่อไป การพัฒนาในทำนองนี้
เกิดขึ้นในประเทศจีนและญี่ปุ่นด้วย กล่าวคือ เดิมญี่ปุ่นยืมอักษรจีนมาใช้
ต่อมาญี่ปุ่นนำอักษรจีนมาคัดแปลงใหม่จนกลายเป็นอักษรแทนพยางค์

¹ พยางค์ คือ ลักษณะของเสียงที่มีเสียงพยัญชนะ + สระ เช่น
ภาษาไทย คำว่า มะละกอ มี 3 พยางค์ หรือ ภาษาญี่ปุ่นคำว่า
hiragana มี 4 พยางค์

ที่เรียกว่า อักษรฮิรางานะ และอักษรคาตากานะ ที่ใช้กันมาจนถึง
ปัจจุบัน

3. ตัวอักษรแทนเสียง คือ สัญลักษณ์แต่ละตัวใช้แทน
เสียงหนึ่งเสียง เช่น ตัวอักษรไทย ตัวอักษรรัสเซีย ตัวอักษรโรมัน
และอักษรภาษาอื่น ๆ อีกมากมาย อักษรที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันส่วนมาก
เป็นอักษรแทนเสียงทั้งสิ้น ตัวอย่างในภาษาไทย เช่น คำว่า นา
บ้าน เราสามารถแยกคำเหล่านี้ออกได้ว่าประกอบขึ้นด้วย พยัญชนะ
สระ และวรรณยุกต์อะไร คำว่า นา แยกได้เป็นพยัญชนะต้น "น"
สระ "า" วรรณยุกต์ "สามัญ" คำว่า บ้าน แยกได้เป็น พยัญชนะต้น
"บ" สระ "า" พยัญชนะตัวสะกด "น" วรรณยุกต์ "โท" เนื่องจาก
เสียงที่ใช้ในแต่ละภาษามีอยู่จำกัด สัญลักษณ์แทนเสียงจึงมีจำนวน
ไม่มาก ช่วยให้อะกฤษในการจำและนำมาใช้

ตัวอย่างอักษรภาพของพวกสุเมเรียน

 目	 たいまつ
 林	 パン
 山	 矢
 弓	 舟
 ハープ	 人

古代シュメルの 描写的な 単語文字

คัดจากหนังสือ にはんご 漢字 หน้า 87

ประวัติตัวอักษรญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นในสมัยโบราณไม่มีตัวอักษรใช้ ญี่ปุ่นเริ่มมีตัวอักษรใช้เมื่อขอยืมมาจากจีน เริ่มต้นในราวศตวรรษที่ 4 ญี่ปุ่นได้ติดต่อกับเกาหลีซึ่งเป็นประเทศที่รับอารยธรรมและวัฒนธรรมจากจีน ญี่ปุ่นจึงรับเอาวัฒนธรรมและอารยธรรมของจีนโดยผ่านทางเกาหลีด้วย ในสมัยนั้นญี่ปุ่นรับภาษาจีนจากรัฐ ฟน และเรียกเสียงภาษาจีนที่เข้ามาในสมัยแรก ๆ ว่า Goon เมื่อถึงราวคริสต์ศตวรรษที่ 7 รัฐบาลญี่ปุ่นในสมัยนั้นจึงได้ส่งพระ นักเรียน และข้าราชการชาวญี่ปุ่นราว 250 - 500 คน ไปประเทศจีน เพื่อเรียนศิลปวิทยาการต่าง ๆ เช่น เรียนพุทธศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ นับเป็นการเริ่มติดต่อกับถ่ายทอดวัฒนธรรมและความรู้จากจีนโดยตรง เมื่อชาวญี่ปุ่นกลุ่มนี้กลับมาก็ได้นำภาษาและวัฒนธรรมของจีนมาด้วย ตัวอักษรจีนที่ชาวญี่ปุ่นไปเรียนรู้ และนำกลับมาด้วยก็คือ อักษรคานจิ (漢字)

ตัวอักษรคานจิ เป็นตัวอักษรที่ญี่ปุ่นขอยืมมาจากจีน โดยในสมัยแรกยืมแต่รูปตัวอักษรและเสียงอ่าน ไม่ได้ยืมความหมายมาด้วย¹ ตัวอักษรและเสียงอ่านที่ญี่ปุ่นเอามาใช้เขียนภาษาญี่ปุ่น

¹ อักษรจีนเป็นอักษรแทนคำ คำจะมีทั้งเสียงอ่านและความหมาย ญี่ปุ่นยืมแต่รูปอักษรและเสียงอ่าน โดยไม่ได้ยืมความหมายของคำที่ติดอยู่กับรูปอักษรมาด้วย

แต่ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นมีลักษณะโครงสร้างของคำที่ต่างกัน คือ
จีนเป็นภาษาคำโดด มีเสียงวรรณยุกต์ แต่ญี่ปุ่นเป็นภาษาที่คำมักมี
หลายพยางค์ เมื่อญี่ปุ่นขอยืมตัวจีนมาเขียนภาษาญี่ปุ่นจึงต้องใช้ตัวจีน
หลาย ๆ ตัวมาเรียงกัน เพื่อให้หมายถึงคำญี่ปุ่นเพียงคำเดียว เช่น

阿 弥 陀 1 (Amitābha) あ み た¹

คำที่เขียนในลักษณะนี้ จะใช้เขียนชื่อสถานที่ ชื่อคน หรือคำภาษา
สันสกฤตที่อยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนา ตัวอย่างของชื่อสถานที่ เช่น

奈 良 (なら) 土 佐 (とさ) ชื่อคน เช่น

美 夜 受 比 売 (みやずひめ)

ในเวลาเดียวกันญี่ปุ่นก็ได้ประดิษฐ์ตัวอักษรคันจิที่ภาษาจีนไม่มีขึ้นใช้เอง
ด้วย ตัวคันจิที่ญี่ปุ่นประดิษฐ์ขึ้นเองนี้เรียกว่า Kokuji (国字)

Kokuji นี้จะมีแต่เสียง Kun โดยไม่มีเสียง on² ในสมัย

ก่อน Kokuji มีจำนวนเป็นร้อยตัว แต่มาถึงปัจจุบัน Kokuji
ที่มีอยู่ใน Tōyō Kanji มีเพียง 4 ตัวเท่านั้น คือ

働 力 , 山 卡 , 畑 , 込

¹ Amitabha หมายถึง พระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าใน

ศาสนาพุทธลัทธิมหายาน

² มียกเว้นอยู่ 2 ตัว คือ 働 อ่านว่า とう และ 畑 อ่านว่า

てん เพราะมีรูปคล้ายกับ 働 และ 田

การใช้อักษรจีนเป็นอักษรแทนเสียงนี้ได้รับการปรับปรุง เนื่องจากภาษาญี่ปุ่นมีการผันกริยาและคุณศัพท์ ซึ่งลักษณะนี้ไม่มีในภาษาจีน ดังนั้นจึงไม่มีตัวอักษรจีนสำหรับใช้เขียนส่วนที่ผันนี้ เพื่อที่จะให้มีตัวอักษรใช้ในภาษาญี่ปุ่น ญี่ปุ่นจึงยืมตัวจีนมาดัดแปลงให้เป็นตัวอักษรญี่ปุ่น ในคริสต์ศตวรรษที่ 9 จึงได้มีการปรับปรุงระบบตัวเขียนอักษรจีนที่เป็นอักษรแทนคำให้เป็นอักษรญี่ปุ่นเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นอักษรแทนพยางค์ โดยเอาตัวจีนมาดัดแปลงให้เขียนได้เร็วขึ้น สะดวกขึ้นและง่ายขึ้น โดยนำเอาเค้าโครงของตัวคานจิ นั้นมาประดิษฐ์เป็นอักษรชนิดใหม่เป็นอักษรภาษาญี่ปุ่นเอง ตัวอักษรที่ญี่ปุ่นดัดแปลงจากอักษรจีนนี้เรียกว่าอักษรคานะ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ อักษรฮิรางานะ และ อักษรคาตากานะ

เมื่อมีอักษรคานจิ และอักษรคานะ ในภาษาญี่ปุ่นแล้ว ในสมัยแรกอักษรคานจิและอักษรคานะใช้แยกจากกัน คานจิใช้เขียนในคำที่ญี่ปุ่นยืมมาจากจีน ใช้เขียนเป็นอักษรแทนคำญี่ปุ่นในส่วนที่เป็นรากคำ¹ (stem) ส่วนอักษรคานะใช้เขียนภาษาญี่ปุ่นพื้นเมือง

¹ คำคุณศัพท์และคำกริยาในภาษาญี่ปุ่น จะมีการผันเป็นรูปต่าง ๆ ในคำนี้ยังแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งไม่เปลี่ยนแปลงเลยเรียกว่า รากคำ (stem) อีกส่วนหนึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามที่ผัน ส่วนที่เป็นรากคำนี้จะใช้ตัวคานจิ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงจะใช้เขียนด้วยตัวฮิรางานะ

และใช้เพื่ออธิบายตัวคานจิ เมื่อเวลาผ่านไป อักษรคานจิค่อย ๆ เปลี่ยนจากตัวอักษรจีนกลายเป็นอักษรญี่ปุ่น คือ ภาษาจีนได้เข้ามา อยู่ในภาษาญี่ปุ่นอย่างสมบูรณ์ คนญี่ปุ่นใช้อักษรคานจิในโครงสร้าง ภาษาญี่ปุ่นและใช้เป็นที่แพร่หลายจนต่อมาก็ใช้ในความหมายของภาษา ญี่ปุ่นพื้นเมืองจริง ๆ ค่าย มิใช่เป็นเครื่องหมายแทนเสียงอย่างแต่ก่อน เช่น 人 แปลว่า "คน" อาจจะอ่านว่า " ひと " ซึ่งเป็นเสียง ภาษาญี่ปุ่นที่หมายถึง คน หรืออาจจะอ่านว่า " じん " ซึ่งเป็น เสียงที่ญี่ปุ่นยืมมาจาก " Jen " ในภาษาจีนก็ได้ และจากการที่ ภาษาจีนเข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน แม้จะเป็น การอ่านแบบจีน ก็ยังมีเสียงอ่านหลายเสียงคล้ายกัน จนถึงปัจจุบัน นี้ตัวจีนที่ญี่ปุ่นรับเข้ามาใช้จึงมีเสียงอ่านอยู่ 2 เสียงคล้ายกันคือ

เสียงที่รับมาจากภาษาจีน เป็นเสียงจีนเรียกว่า 音 (on)

เสียงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเองเรียกว่า 言 (kun) (kun)

เสียงของอักษรคานจิ

on คือเสียงอ่านแบบจีนที่ญี่ปุ่นยืมเข้ามาใช้และจากการ ที่เข้ามาในเวลาต่างกัน on จึงแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

Goon - เสียงจีนที่มีที่มาจากรัฐ wu¹

¹ รัฐ Wu อยู่ในมณฑลเซียงไฮ้ซึ่งเป็นเมืองอยู่ริมทะเลญี่ปุ่นเป็นเมืองเปิด ที่มีการติดต่อค้าขายกับชาวต่างประเทศมาก

Kanon - เสียงจีนในสมัยราชวงศ์ Han ที่เข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น¹

Toon - เสียงจีนในสมัยราชวงศ์ T'ang ที่เข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น²

เมื่อเทียบกับสมัยของญี่ปุ่น Goon เข้ามาสู่ญี่ปุ่น ก่อนสมัยนาระ (ค.ศ. 710 - 794) Kanon เข้ามาหลังสมัยนาระ แต่เนื่องจากกลุ่ม Kanon มีจำนวนมากที่สุดเราจึงใช้ชื่อดานจิ เป็นชื่อรวมสำหรับเรียกตัวอักษรจีนทั้งหมดที่ญี่ปุ่นยืมเข้ามา Kun คือเสียงอ่านแบบญี่ปุ่น เป็นการที่ญี่ปุ่นยืมรูปตัวอักษรจีนเข้ามาเพื่อใช้เขียนภาษาญี่ปุ่น คือ เขียนด้วยตัวอักษรจีนแต่อ่านเป็นเสียงญี่ปุ่น และมีความหมายเป็นภาษาญี่ปุ่น ตัวอย่างเช่น

	Kun	On	คำแปล
水	みず	スイ	"น้ำ"
火	ひ	カ	"ไฟ"
車	くるま	シヤ	"รถ"
草	くさ	ソウ	"หญ้า"

¹ ราชวงศ์ Han ปกครองจีนระหว่าง 202 ปีก่อนคริสตกาล-ค.ศ. 9

² ราชวงศ์ T'ang ปกครองจีนระหว่าง ค.ศ. 1279 - ค.ศ. 1368

ตัวอย่างคำภาษาญี่ปุ่นที่ยังมีเสียงอ่านทั้ง On และ Kun

ครบถ้วน เช่น 行¹

เสียง On Goon อ่านว่า ぎょう เช่น
修行 แปลว่า "การออกกำลังกาย, การออกกายบริหาร"

Kanon อ่านว่า こう เช่น
銀行 แปลว่า ธนาคาร

Toon อ่านว่า かん เช่น
あんか แปลว่า "สิ่งที่ช่วยทำให้เตียงนอนอุ่นใช้ในฤดูหนาว"

เสียง Kun อ่านได้ 2 แบบ คือ

行く แปลว่า "ไป"

行こう แปลว่า "กระทำ, แสดง, ปฏิบัติ"

ตัวอักษรญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ญี่ปุ่นมีอักษรอยู่ 3 ชุด ที่จะใช้เขียนภาษาญี่ปุ่น เช่น
ในประโยคว่า "ฉันรักเธอ" ถ้าใช้ภาษาไทยเขียนเราจะมีอักษร
อยู่ชุดเดียวที่ใช้เขียน แต่ถ้าเป็นภาษาญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นจะใช้อักษรได้ถึง
3 ชุด เพื่อที่จะเขียนประโยคนั้น

1. 私は貴方を愛します。

¹ Michcl Pye, Study of Kanji, 1971, p 255.

2. わたしはあなたを愛します。

3. ワタシハ アナタヲ アイシマス。

อักษรชุดที่ 1 ตัวที่ขีดเส้นใต้ เรียกว่าอักษรคานจิเป็น
อักษรจีนที่ญี่ปุ่นยืมมาใช้

อักษรชุดที่ 2 เรียกว่า อักษรฮิรางานะ เป็นอักษรที่
ญี่ปุ่นประดิษฐ์ขึ้นโดยคัดแปลงมาจากอักษรจีน

อักษรชุดที่ 3 เรียกว่า อักษรคาตากานะ เป็นอักษรที่
ญี่ปุ่นประดิษฐ์ขึ้นโดยคัดมาจากส่วนของตัวอักษรจีน

อักษรคานจิ ใช้สำหรับเขียนคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาจีน
ที่เรียกว่า Kango เขียนส่วนที่เป็นรากคำของคำนาม คำกริยา
คำคุณศัพท์ เช่น

勉強 (べんきょう) แปลว่า เรียน

学問 (がくもん) " คำถาม

คำกริยา 食・べる (た・べる) " รับประทาน

คำคุณศัพท์ 美・しい (うつく・しい) " สวยงาม

อักษรฮิรางานะ ใช้สำหรับเขียนคำในภาษาญี่ปุ่นที่ใช้
ตัวจีนเขียนแล้วไม่สะดวก ใช้เขียนคำที่เป็นภาษาญี่ปุ่นดั้งเดิม เขียน
ส่วนที่ผันของกริยาและคุณศัพท์ ใช้เขียนคำช่วย (Particle)
ใช้เขียนคำกริยาช่วยโดยส่วนที่เป็นรากของคำจะเขียนด้วยอักษรคานจิ

เช่น	はる (春)	"ฤดูใบไม้ผลิ"
	すな (砂)	"ทราย"
กริยา	食・べる (た・べる)	"กิน"
	食・べた (た・べた)	"กินแล้ว"
	食・べましょウ	"กินกันเถอะ" (คำชักชวน)

ประโยค 私は学生です。

ฉัน (คำช่วย) นักเรียน (กริยาช่วย) "ฉันเป็นนักเรียน"

อักษรฮิรางานะ เป็นอักษรญี่ปุ่น ประดิษฐ์ขึ้นในสมัย

Heian¹ (平安) โดยดัดแปลงมาจากตัวอักษรจีนที่เขียนแบบหวัด ๆ ตัวอักษรฮิรางานะในตอนแรกมีชื่อว่า "Onnade" ที่แปลว่า "มือผู้หญิง" หรือเรียกว่า "Onnamoji" ที่แปลว่า "อักษรของผู้หญิง"² ส่วนตัวอักษรคานจินนั้นมีชื่อว่า "Otokomoji"

¹ สมัย Heian อยู่ระหว่าง ค.ศ. 796 - ค.ศ. 1192

² เหตุที่เรียกอักษรฮิรางานะว่า "อักษรของผู้หญิง" เพราะในสมัยเฮอัน การศึกษาชั้นต้นเริ่มที่ตัวอักษรคานะ แต่ผู้หญิงเมื่อเรียนจบตัวอักษรคานะก็เลิกเรียนในขณะที่ผู้ชายเรียนตัวอักษรคานะต่อไป และในการบันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวที่ไม่เป็นทางการ เช่น บทประพันธ์ คำกลอน เรื่องราวส่วนตัวต่าง ๆ (Diary) จะใช้ตัวอักษรคานะเป็นส่วนใหญ่ การบันทึกในแบบหลังนี้ผู้หญิงก็มีส่วนร่วมได้จึงเรียกตัวอักษรคานะว่า "อักษรสำหรับผู้หญิง"

"อักษรของผู้ชาย"¹ ในระยะแรกอักษรคานจิ และอักษรฮิรางานะใช้
แยกต่างหากจากกัน ต่อมาจึงเปลี่ยนไปเป็นอักษรที่ใช้กันทั่วไปโดยเขียน
ร่วมกับตัวอักษรคานจิ เช่นในประโยคที่ 1 ที่ว่า

私は貴方を愛します。

อักษรฮิรางานะ มีอยู่ 50 ตัวจะประกอบด้วยเสียง
พยัญชนะ + เสียงสระ ตัวอักษรฮิรางานะนี้ใช้เป็นอักษรแทนเสียง
ภาษาญี่ปุ่นได้ครบถ้วน แต่เพราะภาษาญี่ปุ่นยืมตัวอักษรคานจิเข้ามาใช้
เป็นเวลานานหลายร้อยปีแล้ว เมื่อเขียนภาษาญี่ปุ่นคนญี่ปุ่นจึงใช้ทั้งตัว
อักษรคานจิ และตัวอักษรฮิรางานะปะปนกันไป

1

Miller, The Japanese Language, 1957, p. 123 - 4.

ตารางแสดงการคงแปดงตัวอักษรทานจิให้เป็นตัวอักษรฮิรางานะ

无	和	良	也	末	波	奈	太	左	加	安
无	和	良	也	末	波	奈	太	左	加	安
ん	わ	ら	や	ま	は	な	た	さ	か	あ
	為	利		美	比	仁	知	之	幾	以
	為	利		美	比	仁	知	之	幾	以
	る	り		み	ひ	に	ち	し	き	い
		留	由	武	不	奴	川	寸	久	宇
		留	由	武	不	奴	川	寸	久	宇
		る	ゆ	む	ふ	ぬ	つ	す	く	う
	惠	礼		女	部	祢	天	世	計	衣
	真	礼		女	部	祢	天	世	計	衣
	忍	れ		め	へ	ね	て	せ	け	え
	遠	呂	与	毛	保	乃	止	曾	己	於
	孝	呂	与	毛	保	乃	止	曾	己	於
	を	ろ	よ	も	ほ	の	と	そ	こ	お

คัดจากหนังสือ Fundamental of Japanese หน้า 84

อักษรคาตากานะ อักษรชุดนี้ดัดแปลงมาจากตัวคานจิ เช่นเดียวกัน โดยตัวมาจากส่วนของตัวคานจิ อักษรคาตากานะ ประดิษฐ์ขึ้นในสมัยเฮอัน โดยใช้เป็นอักษรแทนเสียง (สัทอักษร) ใช้กำกับแสดงเสียงอ่านของตัวคานจิที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนา ปัจจุบันอักษรคาตากานะใช้เขียนแสดงเสียง on ของตัวคานจิ เขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ชื่อเฉพาะต่าง ๆ คำเลียนเสียงธรรมชาติ ใช้ในการส่งโทรเลข ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างเช่น

アイスクリーム	"ไอศกรีม"
ウンウン	"เสียงสุนัขเห่า"
タバコ	"บุหรี่"
メキシコ	"เม็กซิโก"

ตารางแสดงการคัดแปลงตัวอักษรคันจิให้เป็นตัวอักษรคาตากานะ

尔	和	良	也	万	八	奈	多	散	加	阿
尔	和	良	や	万	ハ	奈	多	散	加	阿
ン	ワ	ラ	ヤ	マ	ハ	ナ	タ	サ	カ	ア
	井	利		三	比	仁	千	之	幾	伊
	井	利		三	比	仁	千	之	幾	伊
	井	リ		ミ	ヒ	ニ	チ	シ	キ	イ
		流	由	牟	不	奴	川	須	久	宇
		流	由	牟	不	奴	川	須	久	宇
		ル	ユ	ム	フ	ヌ	ツ	ス	ク	ウ
	慧	礼		女	部	祢	天	世	介	江
	慧	礼		女	部	祢	天	世	介	江
	工	レ		メ	ヘ	ネ	テ	セ	ケ	工
	乎	呂	與	毛	保	乃	止	曾	己	於
	乎	呂	與	毛	保	乃	止	曾	己	於
	ヲ	ロ	ヨ	モ	ホ	ノ	ト	ソ	コ	オ

คัดจากหนังสือ Fundamental of Japanese หน้า 85

อักษรคันจิ

ตัวอักษรคันจิที่ประดิษฐ์ขึ้นในประเทศจีน หลักฐานเก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบนั้นพบเขียนอยู่บนกระดูกเต่า เรียกว่าอักษร 甲骨文(こくごんご) มีอายุมากกว่า 3,000 ปี ก่อนคริสตกาล จำนวนตัวอักษรที่พบประมาณ 2,500 ตัว แต่อ่านออกเพียง 1,500 ตัวเท่านั้น¹ ตัวอักษรคันจิที่พบในสมัยแรก ๆ นั้นจะเป็นอักษรที่มีที่มาจากภาพของสิ่งของ สภาพหรือกริยาอาการต่าง ๆ ของคน การบอกจำนวนซึ่งดูได้จากภาพตัวอย่างต่อไปนี้

¹ 二、ほんご 漢字, 1977, p 18

ตัวอย่างของอักษรภาพที่พัฒนามาเป็นตัวอักษรคันจิ

むかしの 漢字

まの 漢字

絵	甲骨文字	金石文字	篆書	
				山
				川
				月
				日
				羊
				牛
				田
				木

คัดจากหนังสือ 1-1 1-2 1-3 漢字 หน้า 14 - 15

ตัวอย่างของอักษรภาพที่พัฒนามาเป็นตัวอักษรคันจิ

むかし の 漢字

いまの 漢字

松	甲骨文字	金石文字	篆書	
				行
				立
				大
				小
				上
				下
				一
				二

คัดจากหนังสือ いろはご 漢字 หน้า 16 - 17

จากตัวอย่างจะเห็นว่าตัวอักษรคานจินั้นมีที่มาจากรูปภาพ
ของ คน สัตว์ สิ่งของ กริยาอาการของคน คำบอกจำนวน เห็น
วิวัฒนาการของตัวอักษรที่แต่เดิมเป็นภาพจริง ๆ แล้วค่อย ๆ พัฒนา
มาจนเป็นตัวอักษรในที่สุด

ในปัจจุบันนี้ตัวอักษรคานจิ ส่วนใหญ่ที่ใช้กันจะเป็นอักษร
คานจิ ที่เกิดจากอักษรคานจิมากกว่า 1 ตัวมาผสมกัน เช่น

明	เกิดจาก	日 + 月
雲	"	雨 + 云
語	"	言 + 吾
盟	"	皿 + 明

ตัวอักษรคานจิที่เกิดจากส่วนต่าง ๆ มาผสมกันแล้วเกิด
เป็นตัวอักษรคานจิตัวใหม่ขึ้นนี้ บางส่วนอาจจะอยู่ตามลำพังเป็น
อักษรที่มีความหมาย แต่บางส่วนก็ไม่อาจจะอยู่ตามลำพังได้

ตัวอย่างของตัวอักษรคันจิที่เกิดจากตัวอักษรคันจิ 2 ตัวมาผสม

わす 部分	わす 部分	漢字	漢字
門 (門)と	口 (口)とて	問 (たずねる)	問 (たずねる)
亍 (丁)と	田 (田)とて	町 (あぜ)	町 (まち)
工 (工)と	功 (カ)とて	功 (つとめ)	功 (いさお)
氏 (氏)と	糸 (糸)とて	紙 (きぬぬの)	紙 (かみ)
生 (生)と	牛 (牛)とて	牲 (いけにえ)	牲 (いけにえ)
父 (父)と	巾 (巾)とて	布 (あさぬの)	布 (ぬの)
刀 (刀)と	口 (口)とて	召	召 (口で よぶ)
召 (召)と	日 (日)とて	昭	昭 (あきらか)
昭 (昭)と	火 (火)とて	照	照 (てらす)
辛 (辛)と	口 (口)とて	言	言 (いう)
刃 (刃)と	心 (心)とて	忍	忍 (心の うちで たえる)
忍 (忍)と	言 (言)とて	認	認 (しょうちする)

ถัดจากหนังสือ にはんご 漢字 หนา 22, 23

ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนที่อยู่ตามลำหังได้

銅

แยกได้เป็น 金 + 同

明

" 日 + 月

吐

" 口 + 土

ส่วนที่อยู่ตามลำหังไม่ได้

花

แยกได้เป็น 艹 + 化

返

" 辶 + 反

ส่วน 艹 และ 辶 อยู่ตามลำหังไม่ได้

ส่วนของตัวอักษรคันจิที่กล่าวถึงนี้ จะมีส่วนหนึ่งที่

สำคัญ คือ เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยแสดงความหมาย (表意)

หรือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยแสดงเสียงอ่าน (表音) ส่วนที่

สำคัญนี้เราเรียกว่า 部首 (ブシヨ) ส่วนนี้จะมี

ประโยชน์ช่วยในการค้นเสียงอ่านและความหมายของตัวอักษรคันจิ

ตัวอักษรคันจิที่มีส่วนสำคัญเดียวกันจะจัดไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน

ตัวอย่างส่วนที่ช่วยแสดงเสียงอ่าน

安, 案, 按 อ่านว่า アン ส่วนที่ช่วย

แสดงเสียงอ่านคือ 安

ตัวอย่างส่วนที่ช่วยแสดงความหมาย

思 悲 想 感 恐

ส่วนที่ช่วยแสดง

ความหมายคือ 心 แสดงว่าตัวอักษรคันจิเหล่านี้ทุกตัวเกี่ยวข้องกับจิตใจ เพราะมีส่วนสำคัญคือ 心 อยู่ด้วย

ส่วนที่เป็นส่วนสำคัญของตัวอักษรคันจิที่ช่วยแสดง

ความหมายหรือแสดงเสียงอ่านนี้อาจจะอยู่ที่ใดในตัวอักษรคันจิก็ได้ เช่น อยู่ข้างหน้า อยู่ข้างหลัง อยู่ข้างบน (ดูภาพประกอบหน้า 26) ส่วนสำคัญเหล่านี้จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น

イ เรียก いんべん

臍 เรียก あたまむり

1 思 (おもい)	แปลว่า	คิด
悲 (かなしい)	..	เศร้าโศก
想 (ソウ)	..	นึก , คิด
感 (カン)	..	ความรู้สึก , ความคิด
恐 (おそろしい)	..	น่ากลัว

ตัวอย่างแสดงส่วนสำคัญของตัวอักษรคันจิที่ประกอบอยู่ตามส่วนต่างๆ
ของอักษรคันจิ

部首が 左がわに ある 漢字



編 指 眠 混

部首が 右がわに ある 漢字



願 刊 群 勤

部首が 上に ある 漢字



草 管 寝 需

部首が 下に ある 漢字



盛 烈 貨 愚

部首が 外がわに ある 漢字 (1)



府 症 層 房

部首が 外がわに ある 漢字 (2)



廻 趣 週 魂

部首が 外がわに ある 漢字 (3)



因 閣 区 凶

ถัดจากหนังสือ にほんご 漢字 หน้า 70

ตัวอย่างแสดงส่วนสำคัญของตัวอักษรคันจิแบบต่าง ๆ

イ (にんべん)	休	住	停	僧
イ (ぎょうにんべん)	往	復	徒	徑
イ (りっしんべん)	性	情	快	惱
月 (にくづき)	胸	腰	腸	腦
ネ (しめすへん)	祖	祈	禍	福
宀 (うかんむり)	宇	客	室	寮
宀 (あなかんむり)	空	究	窓	竊
宀 (あめかんむり)	零	露	霧	宸
广 (まだれ)	底	府	座	庭
疒 (やまいだれ)	疫	疲	痘	療
尸 (しかばね)	届	屈	屋	屍
厂 (かんだれ)	雁	原	厚	厘
口 (くにかまえ)	固	困	圈	園
門 (もんがまえ)	閣	開	闕	閉
行 (ゆきがまえ)	術	街	衛	衝
匚 (かくしがまえ)	区	匹	匿	医

คัดจากหนังสือ 1-7 漢字 หน้า 71 - 73

ตารางแสดงอักษรภาพที่พัฒนามา เป็นส่วนสำคัญของตัวอักษรคันจิ

ひとがしら・ニンベン (人頭) (人偏)	わかんむり (ワ冠)
ニスホ (ニ水)	リツタウ (立刀)
ちから (力)	ガンだれ (雁垂)
また (又)	つゝみがまへ (包構)
ぐち (口)	くにがまへ (国構)
つちへん (土偏)	ダイ・おほきい (大)

คัดจากหนังสือ Fundamental of Japanese หน้า 86

การเขียนตัวอักษรคานจิ

ตัวอักษรคานจิประกอบด้วยเส้นและจุดหลาย ๆ เส้น
ด้วยกัน เวลาเขียนจึงต้องเขียนเส้นหรือจุดโดยมีหลักในการเขียน
แต่ละเส้น เช่น

- เขียนเส้นระนาบจากขวาไปซ้าย →
- เขียนเส้นตรงจากบนมาล่าง ↓
- เขียนเส้นเฉียงจากบนมาล่าง ↘
- เขียนเส้นเป็นมุมฉากจากบนมาล่าง ↙

นอกจากนั้นในตัวอักษรคานจิแต่ละตัวจะมีเส้นหลายเส้น
ด้วยกัน เวลาเขียนก็ต้องเขียนเรียงเส้นตามลำดับด้วย เช่น

- เขียนเส้นข้างบนก่อน เส้นข้างล่าง
- เขียนเส้นทางซ้ายก่อน เส้นทางขวา
- เขียนเส้นจากตรงกลางก่อน
- เขียนเส้นกรอบนอกก่อน

ลักษณะเหล่านี้จะเห็นได้จากตัวอย่างและนักศึกษาจะ
ได้ฝึกฝนจดจำจากหนังสือเล่มนี้ต่อไป

ตัวอย่างการเขียนเส้นแนวต่าง ๆ ในอักษรคันจิ

1) よこ線

一	二	三	王
耳	身	虫	武

2) たて線

木	金	土	日
十	中	千	牛

3) ななめ線

人	力	少	会
河	持	羽	求

4) 角かき

口	日	白	田
同	用	月	身

5) ななめかき

皮	欠	軍	守
---	---	---	---

คัดจากหนังสือ にっぽんご 漢字 หน้า 76 - 77

ตัวอย่างการเขียนลำดับของเส้นในตัวอักษรคันจิ

1) 上から 下へ

三 丁 言 糸

2) 左から 右へ

人 入 友 門

3) なかが さき

水 小 出 少

4) よこ線が さき

十 大 士 甘

5) そとが さき

日 四 月 内

6) 左に いく ななめ線が さき

人 文 欠 父

7) つらのく たて線は あと

中 牛 羊 半

8) つらのく よこ線は あと

女 母 丹 与

คัดจากหนังสือ にっほんごの漢字 หน้า 80-81

จำนวนตัวอักษรคันจิ

ตัวอักษรคันจิเป็นอักษรแทนคำทำให้มีจำนวนสัญลักษณ์
ที่จะต้องจำมาก ไม่สะดวกในการศึกษา กล่าวกันว่ามีถึง 40,000
ตัว พจนานุกรมเล่มสมบูรณ์ของตัวอักษรคันจิบรรจุตัวอักษรไว้ใน
พจนานุกรมถึง 48,902 ตัว¹ ในปี 1929 สำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือ
พิมพ์ญี่ปุ่นมีตัวอักษรที่ใช้เรียงพิมพ์ถึง 7,800 - 8,000 ตัว ต่อมา
สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้ปรับปรุงระบบตัวเขียนของญี่ปุ่น
ใหม่ โดยในปี ค.ศ.1946 สภาไคเอ็ทของญี่ปุ่นได้ประกาศจำนวน
ตัวอักษรคันจิ ที่รัฐบาลได้คัดเลือกและเห็นว่าเพียงพอสำหรับใช้กัน
เป็นจำนวน 1,850 ตัว เรียกว่า 当用漢字

(Tōyōkanji) ตัวอักษรคันจิทั้ง 1,850 ตัวนี้แบ่งย่อยออก
ได้เป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เรียกว่า 教育漢字

(Kyōikukanji) มี 881 ตัว ใช้เรียนในชั้นประถม 1 - 6

กลุ่มที่ 2 คืออักษรคันจิ อีก 969 ตัว ที่เหลือเรียน
ในชั้นมัธยม 3 ปี

¹ Miller, The Japanese Language, 1967, p.134.

ตัวอักษรคานจิทั้ง 1,850 ตัวนี้จะเรียนในการศึกษา
ภาคบังคับ 9 ปี

นอกจากคัดเลือกตัวอักษรคานจิให้เหลือ 1,850 ตัว
นี้แล้วยังมีการปรับปรุงตัวอักษรคานจิให้เขียนได้ง่ายขึ้นสะดวกขึ้น
เช่น

ตัวเดิม

ตัวใหม่

學

学

國

国

讀

読

ชื่อของพืช สัตว์ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เขียน
ยาก ๆ ก็เอาออกไม่ได้ไว้ใน Toyokanji ด้วย เช่น

猫 (ねこ) " แมว "

茸 (きのこ) " เห็ด "

莓 (いちご) " สตอเบอร์รี่ "

ตัวอักษรคานจิที่เขียนยาก ๆ บางตัวก็เลิกใช้ ให้เขียนด้วยตัว

ฮิรางานะแทน เช่น 挨拶 (あいさつ)

ประโยชน์ของตัวอักษรคานจิ

ญี่ปุ่นมีอักษรจีนและเสียงจีนมาใช้ในการอ่านและเขียน
ภาษาญี่ปุ่น เสียงภาษาจีนเสียงใดที่ออกเสียงลำบาก คนญี่ปุ่นก็จะ

ทำให้ออกเสียงได้ง่ายขึ้นสะดวกขึ้นหรือภาษาจีนเป็นภาษาที่มี
วรรณยุกต์ แต่ภาษาญี่ปุ่นไม่มี เมื่อยืมเข้ามาเสียงที่แตกต่างกันเพียง
เสียงวรรณยุกต์เหล่านี้ก็รวมกัน กลายเป็นเสียงเดียวกัน ทำให้
เกิดคำพ้องในภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก เช่น เสียง せい อาจจะ
เขียนด้วยตัวจีนได้ดังต่อไปนี้

成 声 制 性 姓 青 政

ภาษาญี่ปุ่นถ้าเขียนด้วยตัว Hiragana อย่างเดียวอาจจะทำให้
ความหมายกำกวมได้ แต่ถ้าเขียนด้วยตัวอักษรคาเนจิ จะเข้าใจ
ความหมายทันที และการเขียนด้วยตัวอักษรคาเนจิประหยัดเนื้อที่
ตัวอักษรหนึ่งตัวแทนความหมายเลย ถ้าเขียนด้วยอักษรฮิรางานะจะ
เปลืองเนื้อที่กว่ามาก ในหนังสือพิมพ์จึงใช้ตัวอักษรคาเนจิแทบทั้งสิ้น

1		訓 あ・う ^{2.2} 2.2 ตรงกัน, ต่อกัน 2 あ・あせる ^{2.1} ^{2.3} 2.3 ส. ทำให้เข้ากัน	音 ゴウ 3		
		ゴウ ケイ 合 計 ⁴ カイ ゴウ 会 合	4 ยอดรวม ชุมนุม, ประชุม		
	5	人 合 合			
6					

วิธีใช้หนังสือ

1. ตัวอักษรคานจิที่จะเรียน
2. เสียง Kun เป็นเสียงอ่านแบบญี่ปุ่น อาจจะมีมากกว่า 1 เสียง
 - 2.1 . ในระหว่างเสียง Kun ให้ไว้เพื่อแสดงว่าตัวอักษร
สืรงานะข้างหน้า . เป็นคำอ่านของตัวอักษรคานจิที่เป็นรากของ
คำ ซึ่งจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลัง . เป็นส่วนที่อาจผันเปลี่ยน
แปลงได้
 - 2.2 ก. หมายถึง อกรรมกริยา
 - 2.3 ส. หมายถึง สกรรมกริยา
3. เสียง On เป็นเสียงอ่านแบบจีน ใช้อักษรคาตากานะกำกับ
ไว้เพื่อแสดงเสียงอ่าน
4. คำศัพท์ที่เกิดขึ้นจากการนำตัวอักษรคานจิตัวนั้นไปผสมกับอักษรตัว
อื่น ให้ไว้เพื่อให้นักศึกษาจะใคร่รู้จักคำศัพท์มากขึ้น คำแปลที่ให้ไว้
เป็นคำแปลพื้นฐาน ง่ายและสั้นโดยถือจากหนังสือ
เป็นหลัก
5. ให้หัดเขียนอักษรคานจิ โดยเริ่มจากขีดที่ 1,2,3,4,...
ตามลำดับ
6. ช่องว่างให้ไว้สำหรับนักศึกษาหัดเขียนตัวอักษรคานจินั้น

新しい漢字のひょう

一二三四五十六七八九日土小大中上下木人立百円本口日月田山川女
男水出火少雨白早入父母年見分手耳取広行来子音两倍千万半学校每
同生高道左右前言国会回足友時語話去書作文今家自赤切気食持毛長
多待方首頭外朝空青晴光鳥池通番步草走米牛馬地明天車石町村門古
海夕力冬春親形竹野原花名供休正魚元黒犬主先死風夜聞金買思暗何
知比物店安売近洋品員糸茶色紙受読英打位億号都住森林所心場動東
京全他病度昼医者悪配院南室北着合美区内新電急戸午後絵鉄交使局
問送発市玉教漢字間板意味汽用事乗部引答加凶駅服和荷等声止客集
記念昭考世界予報雲終強屋貸借帰返夏秋雪寒虫暑以温変化勉消始注
写真才妹弟兄姉私歌向当西遠様仕達信不便法利役料船組放第活楽台